

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ	ΤΜΗΜΑ...Ε'	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ: 2021 - 2022
Θεματική	Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη	Υποθεματική	Εθελοντισμός, Διαμεσολάβηση
ΒΑΘΜΙΑΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Ε' - Στ' Δημοτικού		
Τίτλος	Καλλιεργώντας την ενσυναίσθηση		
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	<ul style="list-style-type: none">-Δεξιότητες Μάθησης του 21ου αιώνα (4 Cs, Δημιουργικότητα-Συνεργασία-Κριτική σκέψη-Επικοινωνία).-Παραγωγική μάθηση μέσω των Τεχνών και της δημιουργικότητας.-Δεξιότητες του Νου (ενσυναίσθηση - κοινωνική ευαισθησία).		

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>(1 διδ/κή ώρα)</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διερευνούν την αυτοεικόνα τους. • Ανακαλύπτουν και καταχωρούν στοιχεία της προσωπικής και κοινωνικής τους ταυτότητας. • Αναγνωρίζουν και διατυπώνουν λεκτικά τα συναισθήματά τους. 	<p>1ο εργαστήριο: Γνωρίζω τον εαυτό μου και τα συναισθήματά μου</p>	<p>A. Τα παιδιά, σε κύκλο, συμπληρώνουν σε ένα φύλλο εργασίας στοιχεία για τον εαυτό τους που θα τους βοηθήσουν να γνωριστούν καλύτερα με τους/τις συμμαθητές/τριές τους, αλλά και συνδράμουν στη βαθύτερη κατανόηση (ενδοσκόπηση) των ίδιων (βλ.: φύλλο εργασίας 1).</p> <p>B. Κάθε μαθητής/τρια αυτοπαρουσιάζεται στην ολομέλεια, με βάση τις σημειώσεις που έχει κρατήσει στο φύλλο εργασίας του. Ένα ένα παιδί παίρνει το λόγο ακολουθώντας τη ροή του κύκλου ή μέσω της τεχνικής «πέτα την μπάλα» (pass the ball, δηλαδή, ο/η κάθε συνομιλητής/τρια παίρνει τον λόγο από τον/την προηγούμενο/η, όταν του/της δώσει μια μπάλα, η οποία αλλάζει χέρια ανάλογα με το πρόσωπο που θα πάρει σειρά για να μιλήσει). Οι υπόλοιποι/ες συμμαθητές/τριές τους σημειώνουν ερωτήσεις που επιθυμούν να του/της κάνουν στη συνέχεια, είτε για παροχή διευκρινίσεων είτε για να εκφράσουν απορίες τους.</p> <p>Γ. Αναστοχασμός: Όταν έχουν μιλήσει όλοι/ες οι μαθητές/τριες, κάθε παιδί καταγράφει με μία πρόταση σε χαρτί του μέτρου το πώς αισθάνεται με την ολοκλήρωση της διαδικασίας</p>
<p>(1 διδ/κή ώρα)</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατανοούν και εκφράζουν τα συναισθήματά τους. • Ανταλλάσσουν και μοιράζονται μέσω διυποκειμενικών 	<p>2ο εργαστήριο: Τι με πληγώνει;</p>	<p>A. Ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει το απόσπασμα «Το πληγωμένο πεύκο» από τα Ψηλά Βουνά του Ζ. και οι μαθητές/τριες καταγράφουν σύντομα κάτι που τους/τις έχει πληγώσει ή στενοχωρήσει.</p> <p>B. Τα παιδιά καλούνται να σηκωθούν και να περπατήσουν στον ελεύθερο χώρο, μέχρι να σταματήσει η μουσική, από ένα</p>

<p>εμπειριών τα συναισθήματά τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αιτιολογούν και περιγράφουν εμπειρίες και συναισθηματικές καταστάσεις. • Αντιπαραβάλλουν αντιλήψεις και στάσεις και τις συγκρίνουν. 		<p>μουσικό κομμάτι που έχουν επιλέξει. Τότε τα παιδιά (με τυχαία σειρά) σχηματίζουν ζευγάρια.</p> <p>Γ. Ανά ζευγάρι, το ένα παιδί (α') διαβάζει στο άλλο (β') την εμπειρία του και εξηγεί γιατί αισθάνθηκε έτσι. Το άλλο (β') παιδί, αφού ακούσει τη σύντομη διήγηση α) εκφράζει τη γνώμη του, β) δικαιολογεί (συμφωνεί ή διαφωνεί με) τη συναισθηματική κατάσταση του/της συμμαθητή/τρια του/της και γ) λέει τι θα έκανε, αν του/της συνέβαινε το ίδιο.</p> <p>Έπειτα οι ρόλοι αναστρέφονται. Στο τέλος, κάθε ζευγάρι ανακοινώνει στην ολομέλεια αν υπήρχε συμφωνία ή διαφωνία στις απόψεις τους και γιατί.</p> <p>Δ. Τα παιδιά καλούνται να καταγράψουν σύντομα κάτι καλό που τους έκανε κάποιος και να περιγράψουν πώς αισθάνθηκαν. Αναρτούν στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης τους όλες «τις καλές εμπειρίες» τους, δίνοντας ως τίτλο της ανάρτησής τους το συναίσθημα που τις συνοδεύει.</p>
<p>(1 διδ/κή ώρα)</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναγνωρίζουν, κατανοούν και δικαιολογούν την προοπτική θεώρησης του άλλου. • Κάνουν υποθέσεις και διαβλέπουν αυτό που μπορεί να βλέπει, βιώνει, αισθάνεται ή σκέφτεται ένας άλλος. 	<p>3ο εργαστήριο: Η προοπτική του άλλου...</p>	<p>A. Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε 4άδες ή 5άδες και σε κάθε ομάδα, ένας μαθητής ή μια μαθήτρια ορίζεται ως «γραφέας», ο οποίος θα καταγράψει τις απαντήσεις που θα δώσει η ομάδα στο σύνολό της. Από εικόνες ή από αντικείμενα της σχολικής αίθουσας επιλέγουν ένα τυχαίο αντικείμενο (π.χ. ένα δοχείο απορριμμάτων) και καταγράφουν μια χρήση του – διαφορετική από την προβλεπόμενη.</p> <p>B. Καταγράφεται, επίσης με τη βοήθεια του γραφέα, η χρήση του αντικειμένου αυτού, αφού φανταστούν ότι α) το χρησιμοποιεί ένα μυρμηγκί ή ένας γίγαντας, ένας πρωτόγονος ή ένας άνθρωπος που γύρισε από το μέλλον, β) είναι από άλλο υλικό (π.χ. ξύλο, σίδηρο) ή ότι είναι διαφανές κλπ., γ) «αν πετούσαμε σε αυτόν κάτι άχρηστο, τι θα μπορούσε να είναι αυτό;», κ.ά. Κάθε ομάδα, παρουσιάζει τις απαντήσεις της στην ολομέλεια.</p>

		<p>Γ. Με βάση ότι θα υπάρξουν πολλές διαφορετικές απαντήσεις, συζητούν πάνω στην ερώτηση «τι είναι τελικά ένα δοχείο απορριμμάτων;» και συμπληρώνουν το Φύλλο αυτο-αξιολόγησης 1.</p> <p>Πρόταση για περαιτέρω αξιοποίηση: Τα παιδιά γράφουν ένα κείμενο με τίτλο «Αν το δοχείο (ή όποιο άλλο αντικείμενο επέλεξαν) είχε φωνή, τι θα μας έλεγε;» για να αναρτηθεί στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης.</p>
<p>(1 διδ/κή ώρα)</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ασκούνται στην ενεργητική ακρόαση. • Εξακριβώνουν τη συναισθηματική κατάσταση του άλλου και συμμετέχουν σε αυτή. 	<p>4ο εργαστήριο: Κι εγώ σε ακούω.</p>	<p>Α. Τα παιδιά χωρίζονται σε ζευγάρια για να παίξουν «το παιχνίδι των διδύμων». Αυτό μπορεί να γίνει τυχαία (π. χ. τα παιδιά διαλέγουν κάρτες από ένα σακουλάκι που περιέχει εις διπλούν τόσους αριθμούς όσα και τα ζευγάρια που θέλουμε να δημιουργήσουμε).</p> <p>Β. Κάθε παιδί διηγείται μια ιστορία που το ζευγάρι του πρέπει να σχολιάζει ανάλογα (πάντα σε α' πρόσωπο), περιγράφοντας κάθε φορά τι νομίζει ότι αισθάνεται, διακόπτοντάς τον (για αναλυτικές οδηγίες, βλ. στο «Οδηγίες για το παιχνίδι των διδύμων»).</p> <p>Γ. Στη συνέχεια, όλα τα ζευγάρια παιδιών συζητάνε στην ολομέλεια πώς αισθάνθηκαν να είναι ο/η ομιλητής /τρια και να ακούν τον/την ακροατή/τρια να σχολιάζει με αυτόν τον τρόπο όσα έλεγε, καθώς και το πώς ένιωθε ο/η ακροατής/τρια σε αυτή τη διαδικασία και, τέλος, τι τα βοήθησε να καταλάβουν τα συναισθήματα του άλλου παιδιού.</p> <p>Πρόταση για περαιτέρω αξιοποίηση: Με βάση το παιχνίδι αυτό, είναι δυνατό να δημιουργηθούν πρόσθετες δραστηριότητες για να βοηθήσουν τα παιδιά να αναγνωρίσουν και να αντικατοπτρίσουν τη συναισθηματική κατάσταση του άλλου με συγκεκριμένα συναισθήματα. Τα ζευγάρια, για παράδειγμα, μπορούν, σε συνεργασία με τον Καθηγητή Πληροφορικής, να δημιουργήσουν στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου avatars με αυτές τις διαφορετικές εκφράσεις και</p>

		συναισθήματα (από: https://avatarmaker.com/).
<p>(1 διδ/κή ώρα)</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Τοποθετούνται» στη θέση του άλλου, αναγνωρίζουν και εμβιώνουν την αλλότρια εμπειρία. 	<p>5ο εργαστήριο: Δομώντας το λεξιλόγιο των συναισθημάτων.</p>	<p>Α. Οι μαθητές/τριες επιλέγουν τον ήρωα (ή ηρωίδα) ενός βιβλίου που διάβασαν και προετοιμάζουν την παρουσίασή τους, με βάση τη ρουτίνα σκέψης 5Ws +1H (βλέπε αναλυτικότερα «Οδηγίες για τις ρουτίνες σκέψης»).</p> <p>Β. Οι μαθητές/τριες παρουσιάζουν την ιστορία τους, διηγούμενοι/ες σε α' πρόσωπο.</p> <p>Γ. Οι συμμαθητές/τριές τους κρατούν σημειώσεις για: 3 σημεία της διήγησης που άκουσαν και τους άρεσαν, 2 σημεία που δεν τους άρεσαν και 1 σημείο για το οποίο θα ήθελαν να μάθουν περισσότερα.</p> <p>Δ. Αφού καταγράψουν αυτά τα σημεία, δίνουν τις σημειώσεις τους στο παιδί για ανατροφοδότηση και για να τους απαντήσει στην ερώτησή τους (βλ. «Οδηγίες για τις ρουτίνες σκέψης» και Φύλλο αυτοαξιολόγησης 2).</p> <p>Πρόταση για περαιτέρω αξιοποίηση: Κάθε μαθητής/τρια θα γράψει ένα (ενιαίο) κείμενο με βάση συγκεκριμένες ερωτήσεις που τους δίνονται (βλ. ερωτήσεις για την «Καλλιέργεια και ανάπτυξη της ενσυναίσθησης μετά την ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων» στις «Οδηγίες για τις ρουτίνες σκέψης»).</p>
<p>(1 διδ/κή ώρα)</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συναισθάνονται τη συναισθηματική κατάσταση του άλλου. • Ερμηνεύουν στάσεις και συμπεριφορές και τις αντιπαραβάλλουν. • Επιλύουν προβλήματα. 	<p>6ο εργαστήριο: Αναπτύσσοντας δεξιότητες επικοινωνίας.</p>	<p>Α. Οι μαθητές/τριες της τάξης χωρίζονται σε 4μελείς -5μελείς ομάδες και μελετούν μια από τις παρακάτω μελέτες περίπτωσης: 1. Τα παιδιά διαλέγουν ομάδες για να παίξουν μπάλα. Ο Μ. έμεινε τελευταίος και δεν επιλέχθηκε από καμιά ομάδα. Τι θα σκεφτόσουν αν ήσουν α) ο Μ.; β) ένα παιδί από τη μια ομάδα; 2. Ο Κ. θέλει να παίξει μόνος του με το φίλο του, αλλά ο μικρότερος αδελφός του θέλει να παίξει κι αυτός. Ο μικρός αδελφός κλαίει, ενώ ο μεγαλύτερος αδελφός με τον φίλο του συνεχίζουν το παιχνίδι. Τι θα σκεφτόσουν αν ήσουν α) ο Κ.; β) ο μικρός</p>

		<p>του αδελφός; 3. Η Μ. αφιέρωσε όλο το Σαββατοκύριακο για να φτιάξει ένα χειροποίητο κολιέ για τη φίλη της που έχει γενέθλια. Όταν της έδωσε, η φίλη της δεν έδειξε κανένα ενθουσιασμό και ποτέ δεν το φόρεσε. Τι θα σκεφτόσουν αν ήσουν α) η Μ.; β) η φίλη της που είχε γενέθλια; 4. Κανείς δεν παίζει με την Τ. στην παιδική χαρά, ακόμα και όταν τους το ζητά εκείνη να παίξουν μαζί. Τι θα σκεφτόσουν αν ήσουν α) η Τ.; β) ένα άλλο παιδί από την παιδική χαρά;</p> <p>B. Αφού μελετήσουν την κατάσταση και ορίσουν το πρόβλημα, κάθε ομάδα θα πρέπει να σκεφτεί τρόπους για να επιλυθεί το ζήτημα που προκύπτει, με βάση τα παρακάτω ερωτήματα: Αν μπορούσατε να βοηθήσετε, τι θα κάνατε; Τι θα λέγατε και στις δυο πλευρές; Στο τέλος, παρουσιάζουν τις θέσεις και τις προτάσεις τους στην ολομέλεια και συμπληρώνουν το Φύλλο αυτο-αξιολόγησης 1.</p>
<p>(1 διδ/κή ώρα)</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συνθέτουν απόψεις, εκτιμούν καταστάσεις και εξάγουν συμπεράσματα. 	<p>7ο εργαστήριο: Η ομάδα μας σε δράση.</p>	<p>A. Γίνεται ανασκόπηση του Προγράμματος και, εστιάζοντας στον τίτλο του Προγράμματος, τα παιδιά καλούνται να επιλέξουν τρεις λέξεις ή μια σύντομη φράση ως «motto» με βάση όσα θεωρούν σημαντικά να θυμούνται από αυτό, τα οποία γράφουν σε χαρτόνια κανσόν (μεγέθους A4) και τα ζωγραφίζουν.</p> <p>B. Ο/η εκπαιδευτικός γράφει τη λέξη ενσυναίσθηση στον πίνακα και ρωτάει αν την γνωρίζουν ή αν την έχουν ακούσει. Με απλά λόγια και παραδείγματα περιγράφει την έννοια και ζητά να δώσουν ανάλογα παραδείγματα και οι μαθητές/τριες, με βάση την εναρκτήρια φράση «για μένα ενσυναίσθηση είναι...». Τα παιδιά συμπληρώνουν στα χαρτόνια αυτό που νομίζουν ότι τα εκφράζει. Όλα τα χαρτόνια συλλέγονται και δένονται με τη μορφή βιβλίου.</p> <p>Γ. Η τάξη σε ολομέλεια συζητά τις εντυπώσεις της από το Πρόγραμμα και προτάσεις για μελλοντικές δράσεις που μπορούν να σχεδιάσουν (προτείνεται η</p>

		<p>ενεργοποίηση των παιδιών για δράσεις συμπαράστασης και παροχής βοήθειας). Δ. Κάθε παιδί καταγράφει με μία πρόταση σε χαρτί του μέτρου το πώς αισθάνεται με την ολοκλήρωση της διαδικασίας.</p>
--	--	--

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις

- Εικονολεξικό (2020). Εικόνες, σκίτσα και εικονογράμματα. Αθήνα: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Ανακτήθηκε από: <http://prosvasimo.iep.edu.gr/imagesdb/>.
- Ανοιχτή Βιβλιοθήκη: <https://www.openbook.gr/>.
- Παπαντωνίου, Ζ. (1918/ 2016). Τα Ψηλά Βουνά, Δ.Π.Ε. Ηρακλείου. Ανάκτηση από: <https://www.ebooks4greeks.gr/?s=ψηλα+βουνα>.
- UNESCO (2015). Rethinking education: towards a global common good? Paris: UNESCO. Ανακτήθηκε από: <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002325/232555e.pdf>.
- Council of Europe (2018). Reference Framework of Competences for Democratic Culture, Vol. 2. Ανάκτηση από: <https://rm.coe.int/prems1008418-gbr-2508-reference-framework-of-competences-vol-2-8573-co/16807bc66d>.
- Δημιουργία avatars: <https://avatarmaker.com>.

Σημειώσεις:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ- ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. Φύλλο εργασίας 1 (1ο εργαστήριο)

Όνομα:..... Ημερομηνία:.....

<p>Γράψε κάτι για τον εαυτό σου που γνωρίζεις καλά</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Γράψε κάτι για τον εαυτό σου που δεν γνωρίζεις καλά...</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Γράψε κάτι που οι περισσότεροι που σε γνωρίζουν ξέρουν για σένα.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Γράψε κάτι που θα ήθελες να κάνεις γνωστό στους/στις συμμαθητές/τριές σου και δεν το ξέρουν για σένα.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

Αν περιέγραφες τον εαυτό σου με 5 λέξεις, ποιες λέξεις θα σε αντιπροσώπευαν περισσότερο;

Το πληγωμένο πεύκο

Το απόγευμα ήρθε ο δασοφύλακας.

Η πρώτη του δουλειά ήταν να κατεβεί στο μέρος που του έδειξε ο μπαρμπα-Κώστας. Εκεί τον ακολούθησαν τα παιδιά. Για πρώτη φορά είδαν πληγωμένα πεύκα.

Μια τσεκουριά κατέβαινε από πάνω από τη μέση τους κι έφτανε ως τη ρίζα. Ήταν μια πληγή ανοιχτή, η μεγαλύτερη πληγή που μπορούσε να δει κανένας· δε θα έκλεινε ποτέ. Και αν ήθελε να κλείσει, άλλες τσεκουριές την κρατούσαν ανοιχτή.

Μερικά πεύκα σχεδόν τα είχαν γδύσει. Δεν είχαν αφήσει στο κορμί παρά λίγη φλούδα. Φαίνονταν σαν το κρεμασμένο σφαχτό. Απ' αυτές τις πληγές έτρεχε άσπρο ρετσίνι. Το ρετσίνι ακολουθούσε την τσεκουριά και στάλαζε κάτω σε μια λακκούβα, που την είχαν ανοίξει προς τη ρίζα των πεύκων, επίτηδες γι' αυτό.

Όλη αυτή η σφαγή ήταν για το ρετσίνι· για λίγες δραχμές που θα έβαζαν οι Πουρναρίτες στο σελάχι τους, αν το πουλούσαν.

Τα πληγωμένα πεύκα θα πεθάνουν σε λίγο καιρό. Θα πέσουν από τον πρώτο δυνατό αέρα ή θα ξεραθούν, γιατί δε θα έχουν πια χυμό.

Το τέλος τους το έχουν νιώσει και όμως τραγουδούν· σαλεύουν και φυσούν όπως τ' άλλα, τα γερά πεύκα.

Με το κομμάτι κορμό που τους έμεινε πίνουν από τη γη όσο χυμό μπορούν ακόμη· πρασινίζουν, έχουν ίσκιο.

Έτσι σακατεμένα μπορούν και δροσίζουν τους ανθρώπους. Το φυσικό τους είναι να κάνουν το καλό, δεν αλλάζει.

Δέντρα, περήφανα δέντρα!

Παπαντωνίου, Ζ. (1918/ 2016).

Τα Ψηλά Βουνά, Δ.Π.Ε. Ηρακλείου, 78-79.

Ανάκτηση από: [ψηλαβουνα](http://ψηλαβουνα.com) | [Δωρεάν βιβλία - Free ebooks \(ebooks4greeks.gr\)](http://Δωρεάνβιβλία-Freeebooks(ebooks4greeks.gr))

3. Οδηγίες για «το παιχνίδι των διδύμων» (3ο εργαστήριο)

Το «παιχνίδι των διδύμων» αποτελεί μια παιγνιώδη δραστηριότητα σε μια διαδικασία ανεύρεσης και αποτύπωσης της συναισθηματικής κατάστασης του άλλου, όπως αυτή που αποτυπώνεται μέσα από μια προφορική διήγησή του. Επί της ουσίας, όταν το παιδί σχολιάζει την ιστορία που διηγείται το ζευγάρι του, εμπλέκεται σε μια διαδικασία αντικατοπτρισμού των συναισθημάτων του άλλου. Ταυτόχρονα, αποτελεί άσκηση ενσυναισθητικής ακρίβειας, για την αποτύπωση με όσο το δυνατό μεγαλύτερη αντιστοιχία όσων ακούει να περιγράφονται. Αναλυτικότερα: Ένα παιδί διηγείται προφορικά μια περιπέτειά του, ένα χαρούμενο συμβάν ή μία άλλη ανάμνησή του και το δεύτερο παιδί ακούει. Οι οδηγίες είναι ότι ο/η ακροατής/τρια της ιστορίας κάθε τόσο θα πρέπει να διακόπτει τον/την ομιλητή/τρια και να του λέει πώς αισθάνεται, μιλώντας στο α' πρόσωπο. Παράδειγμα: Ομιλητής: Ξεκίνησα χτες για το σχολείο... Ακροατής: Ήμουν πολύ χαρούμενος... Κάθε φορά που ο/η ομιλητής/τρια ενημερώνει ότι ο/η ακροατής/τρια ήταν ακριβής στην αποτύπωση του συναισθήματος, το ζευγάρι το σημειώνει. Στη συνέχεια, τα παιδιά εναλλάσσουν τους ρόλους τους. Σημείωση: Ο/η εκπαιδευτικός ενημερώνει ότι κάποια στιγμή, όταν θα δώσει εκείνος/η το σύνθημα, θα πρέπει να παίξουν το παιχνίδι με αναστροφή των ρόλων και τους θυμίζει ότι θα πρέπει να παραμερίσουν τις απόψεις τους και τις δικές τους σκέψεις και συναισθήματα και να δώσουν προσοχή σε αυτό που σκέφτεται και αισθάνεται το άλλο άτομο. Εδώ, ίσως είναι χρήσιμη και η μοντελοποίηση της διαδικασίας με 2 παιδιά εθελοντές/τριες, πριν ξεκινήσει το παιχνίδι.

4. Οδηγίες για την προετοιμασία του 5ου εργαστηρίου

Για την προετοιμασία του 5ου εργαστηρίου ενδείκνυται να προηγηθούν δραστηριότητες φιλαναγνωσίας. Η λογοτεχνία δίνει τη δυνατότητα για καλλιέργεια και ανάπτυξη της ενσυναίσθησης, κυρίως εξαιτίας της ανταπόκρισης του αναγνώστη στους χαρακτήρες λογοτεχνικών κειμένων μέσα από την εμπίωση των καταστάσεων που διαδραματίζονται. Τα παιδιά αναζητούν και επιλέγουν από τη Σχολική Βιβλιοθήκη, το Διαδίκτυο και αλλού (π.χ. το σχολικό Ανθολόγιο) ένα κείμενο ή ένα βιβλίο για να το παρουσιάσουν στην τάξη, σαν να ήταν οι ίδιοι/ες ένας από τους χαρακτήρες της ιστορίας. Εναλλακτικά, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να έχει μαγνητοφωνήσει ο ίδιος ένα κείμενο (ή περισσότερα) της επιλογής του (π.χ. μέσω της εφαρμογής HTML5 audio recorder της ηλεκτρονικής τάξης e-me) και να το έχει αναρτήσει στην ηλεκτρονική του τάξη για να διαβάσουν οι μαθητές/τριες ή να τους προτείνει να ακούσουν ένα audio book, π.χ. από την Ανοιχτή Βιβλιοθήκη (<https://www.openbook.gr/>).

5. Οδηγίες για τις ρουτίνες σκέψης

5Ws +1H

Η σειρά των ερωτήσεων 5Ws (Who - What - When - Where - Why) ή 5Ws + 1H (Who – What – When – Where – Why-How), που σημαίνει «ποιος -τι-πότε-που και γιατί και πώς» ή και «ποιος-που-πότε- τι και γιατί και πώς» αποτελεί μια σειρά εύκολων και γρήγορων ερωτήσεων που μπορεί να δώσει γενικές κατευθύνσεις για την απόδοση των βασικών σημείων μιας ιστορίας και εύκολα απομνημονεύονται από τα παιδιά. Καλλιέργεια και ανάπτυξη της ενσυναίσθησης μετά την ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων Η ρουτίνα σκέψης που προτείνεται εδώ βοηθάει περισσότερο στην αναγνώριση, κατανόηση και την εμπάθυση της θέσης του άλλου και της προοπτικής θεώρησής του και προσφέρεται για την καλλιέργεια και ανάπτυξη της ενσυναίσθησης μετά την ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων (προτείνεται ως γραπτή εργασία).

- Ποιον χαρακτήρα διάλεξες για να διηγηθείς την ιστορία του;
- Γιατί επέλεξες αυτόν τον χαρακτήρα;
- Ποια πρόσκληση αντιμετώπισε;
- Σου θύμισε κάποιον/α που ξέρεις ή τον εαυτό σου;
- Αν ήσουν στην ίδια κατάσταση μαζί του/της, τι θα έκανες;
- Αν γινόσουν κι εσύ ένας ήρωας της ιστορίας, τι σχέση θα είχες μαζί του;
- Τι θα ήθελες να κάνετε μαζί;
- Αν θα μπορούσες να τον ρωτήσεις κάτι, τι θα τον ρώταγες;

3-2-1 (παραλλαγές)

Η τεχνική 3-2-1 αποτελεί μια ρουτίνα σκέψης για την αξιολόγηση μιας εργασίας, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως τελική/αθροιστική αξιολόγηση και συναντάται βιβλιογραφικά με πολλές παραλλαγές, όπως: α) 3 σημεία που μου άρεσαν, 2 σημεία που δεν μου άρεσαν, 1 σημείο πολύ σημαντικό β) 3 πληροφορίες σημαντικές, 2 πληροφορίες ασήμαντες, 1 πράγμα που θα ήθελα να μάθω ακόμη. Για τις ανάγκες του εργαστηρίου, προτείνεται η εξής παραλλαγή: 3 σημεία που μου άρεσαν ήταν ..., 2 σημεία που δεν μου άρεσαν..., 1 σημείο για το οποίο θα ήθελα να μάθω περισσότερα είναι... (βλ. και φύλλο αξιολόγησης 2)

